

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.396/2019/9.

A tanács tagjai: Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit a tanács elnöke
Nyíróné dr. Kiss Ildikó előadó bíró
. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

. Benke Barnabás Ügyvédi Iroda

Az alperesek: I. rendű alperes
II. rendű alperes

Az alperesek képviselője:

ágos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztály I. rendű

. Tímár Anikó legfőbb ügyészégi tanácsos II. rendű alperes
képviseletében

A per tárgya: Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

ővárosi Törvényszék 35.P.24.053/2016/58.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

ővárosi Ítéltábla 1.Pf.21.199/2018/11/II.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítélet hatályában fenntartja.

A le nem rótt 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 2008. március 29. napján id. V. M., ifj. V. M. (a továbbiakban: gyanúsítottak) és egy ismeretlen személy bántalmazásának eredményeként nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket szenvedett: a jobb oldali könyökizületének ficamát és ezzel egyidejűleg a felkar verőerének szakadását és elzáródását. A bántalmazással összefüggésben 40%-os munkaképesség-csökkenése, maradandó fogyatékosága keletkezett.
- [2] Az ügyben a nyomozás 2008. március 30. napján indult, az É.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya ezen a napon beszerezte a felperes sérülésével kapcsolatban keletkezett iratokat. A nyomozó hatóság 2008. május 6. napján szakértőt rendelt ki a felperes sérüléseinek, azok keletkezésének és gyógytartamának megállapítása érdekében. A P. Megyei Főügyészség a

nyomozás határidejét 2008. május 19. napján 2008. július 29. napjáig meghosszabbította. Az eljárásban több alkalommal kihallgatták a felperest és házastársát, a gyanúsítottak hozzátartozóit, továbbá más tanúkat. 2008. július 14. napján hallgatták ki a gyanúsítottakat és szembesítették őket a felperessel.

- [3] Az eljáró ügyészség 2008. július 15. napján részletes iránymutatást adott a nyomozás további folytatására, majd azt 2008. november 19. napján újabb utasításokkal egészítette ki. A nyomozás határidejét 2008. július 18. napján 2008. október 29. napjáig meghosszabbította. 2008. október 8. napján további szembesítések történtek, 2008. október 16. napján grafikus szakértőt rendeltek ki az ismeretlen elkövetőről grafikai rajz készítése érdekében.
- [4] A felperes a 2008. október 28. napján tartott iratismertetésen észrevételeket tett és indítványokat terjesztett elő a nyomozás kiegészítésére. A nyomozás elhúzódása miatt panaszt jelentett be, amit a B.-i Városi Ügyészség a 2008. november 19. napján hozott határozatával bírált el. Az ügyészség további nyomozati cselekmények elvégzését rendelte el és a nyomozó hatóságot a nyomozás folyamatos végzésére utasította, meghatározva a további eljárási feladatokat.
- [5] Id. V. M. 2008. november 23. napján elhunyt, ezért vele szemben a nyomozást 2009. február 2. napján megszüntették.
- [6] A P. Megyei Főügyészség a nyomozás határidejét 2009. február 20. napjáig meghosszabbította. 2009. február 12. napján az igazságügyi szakértő kiegészített véleményében megállapította a felperesnél a maradandó fogyatékoság kialakulását. 2009 februárjában a büntett helyszínén is tanúkat hallgattak ki.
- [7] 2009. február 20. napján a súlyos testi sértés büntettének megalapozott gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen folyamatban lévő büntetőügytől az ismeretlen elkövető által elkövetett bűncselekményt elkülönítették, majd az É.-i Rendőrkapitányság határozatával az ismeretlen tétlessel szemben folytatott nyomozást a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 190. § (1) bekezdés i) pontja alapján - figyelemmel a 109. § (2) bekezdés első mondatára - megszüntette, mert az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható. A felperes 2009. március 2. napján panaszt jelentett be a bűnügyek elkülönítése miatt és a nyomozást megszüntető határozat ellen, amit a B.-i Városi Ügyészség elutasított.
- [8] A B.-i Városi Ügyészség ifj. V. M. ellen maradandó fogyatékoságot okozó testi sértés büntette és más bűncselekmények miatt 2009. április 14. napján emelt vádat. A B.-i Városi Bíróságon folyamatban lévő büntetőügyben a felperes mint pótmagánvádló vádindítványt nyújtott be. 2011. február 22. napján újabb vádindítványt terjesztett elő, amit 2011. március 22. napján kiterjesztett és 2011. április 18. napján a felperes házastársa is vádindítványt nyújtott be. A felperes és házastársa 2011. május 5. napján újabb kérelmet terjesztettek elő a pótmagánvádakkal összefüggésben és kérték a bíróság közrehatását a pótmagánvadás érvényre jutása érdekében. A bíróság nem intézkedett a vádindítványok tárgyában.
- [9] A B.-i Városi Bíróság a felperest az első tárgyaláson 30.000 forint rendbírsággal sújtotta, mert jogosulatlanul megtagadta a vallomástételt. A felperes fellebbezése folytán a P. Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság a bírságot kiszabó végzést helybenhagyta.
- [10] A felperes a 2010. október 27-i tárgyaláson az eljáró bíró és a vádat képviselő ügyész eljárásból való kizárását indítványozta elfogultság miatt. A bíróság az eljáró bíró kizárását megtagadta, a

B.-i Városi Ügyészség vezetője a 2011. január 10. napján meghozott határozatával az eljáró ügyésszel szemben előterjesztett kizárási kérelmet elutasította. E határozat ellen a felperes panasszal élt, amit a P. Megyei Főügyészség mint alaptalant elutasított.

- [11] A B.-i Városi Bíróság a 2011. május 6. napján meghozott ítéletével ifj. V. M. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett önbíráskodás büntettének kísérletében és társtettesként elkövetett testi sértés büntettében, ezért őt halmazati büntetésül egy év nyolc hónap börtönbüntetésre ítélte, melynek végrehajtását három év próbaidőre felfüggesztette. Az ítélet 2011. május 6. napján jogerőre emelkedett.
- [12] A felperes a id. V. M.-né és társai alperesek ellen a bántalmazásával összefüggésben keletkezett kára megtérítése iránt polgári pert indított, ami folyamatban van.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

- [13] A felperes keresetében az alperesek egyetemleges kötelezését kérte 30.000 forint vagyoni és 1.970.000 forint nem vagyoni kárának megtérítésére. Módosított keresetének jogszabályi alapjául a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 75. § (1) bekezdését, a 76. §-t, a 84. § (1) bekezdés e) pontját, a 339. §-t, a 344. § (1) bekezdését, a 349. § (3) bekezdését, a 355. § (1) és (2) bekezdését, továbbá a Magyarországon az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv (a továbbiakban: Római Egyezmény) 6. Cikkét jelölte meg.
- [14] Az alpereseknek felróhatóan a büntetőeljárásban alapvető jogai sérültek. A sérelmére elkövetett bűncselekmény eredményeként bekövetkezett kárát a bűncselekmény elkövetőivel szemben az alperesek által vétett súlyos eljárásjogi hibák miatt nem tudja érvényesíteni. A bűncselekmény következtében és az azóta eltelt időben tapasztalt idegi megterhelés, megalázottság, állandósult félelem és a megismétlődő bűnelkövetés lehetősége miatt is kára következett be.
- [15] Keresetének ténybeli alapjául felsorolta az alperesek által álláspontja szerint elkövetett számos eljárási hibát, amelyek közül a felülvizsgálat alapját az a mulasztás jelenti, hogy a nyomozás nem a bűnelkövető személyek, hanem a cselekmény irányába indult, ezért nem derítették ki az ismeretlennek állított elkövetőt, akivel szemben nem nyomoztak, fantomképe alapján nem rendelték el a körözését. A nyomozást elkülönítették, majd megszüntették vele szemben annak ellenére, hogy a Be. szerint az eljárást csak felfüggeszteni lehetett volna. A bűncselekmény elkövetőjének felderítése, büntetőjogi felelősségre vonása és megbüntetése az ügyészség és a bíróság feladata, amelynek nem tettek eleget, ezért kár érte.
- [16] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték. Az I. rendű alperes vitatta, hogy az alapügyben anyagi vagy eljárási szabályt sértett. A nyomozati eljárás hiányosságaiért a bíróság nem felel. A bíróság kizárólag a vádiratban szereplő személlyel és a vád tárgyává tett cselekménnyel összefüggésben jogosult eljárni, nincs jogszabályi felhatalmazása az ismeretlenül maradt társtettes kilétének felkutatására. A bíróságnak nem róható fel, ha az ismeretlenül maradt személy a nyomozati eljárásban nem vált ismertté. A felperes sérelmére elkövetett bűncselekménnyel okozati összefüggésben elszenvedett vagyoni és nem vagyoni károkért a közvetlen károkozók felelnek. A Római Egyezmény tisztességes tárgyaláshoz való jogról szóló 6. Cikke a felperes, mint sértett

esetében nem vehető figyelembe.

- [17] A II. rendű alperes ellenkérelmében kifejtette: az ügyészégi jogkörben okozott kárért való felelősség a szerződésen kívül okozott károkért való felelősség különös fajtája, ezért az ilyen igény esetén a kártérítés általános és különös feltételeit kell vizsgálni. Az ügyészi tevékenység jogszerűségét, illetőleg jogellenességét a Be. szabályai alapján kell megítélni, a bírói gyakorlat szerint csak kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedés alapozza meg a jogalkalmazó szerv kárfelelősségét és az is elsősorban akkor, ha a ténymegállapítás és a döntés nem mérlegelés eredménye. Ilyen azonban nem állapítható meg a II. rendű alperes terhére.

Az első- és másodfokú ítélet

- [18] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Döntését a régi Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésére alapította. A felperes keresetének megalapozottságához a kártérítés általános szabályai szerint bizonyítania kellett az alperesek jogellenes tevékenységét, a felróhatóságot, a kár bekövetkeztét, annak mértékét, az okozati összefüggés fennállását a kárt okozó magatartás és a bekövetkezett kár között. Ezzel szemben az alperesek felelősségüket azzal menthették ki, hogy úgy jártak el, ahogyan az az adott helyzetben általában elvárható.
- [19] A felperes által az alperesek károkozó magatartásaként megjelölt tizenöt cselekményből a felülvizsgálat alapját képező mulasztással összefüggésben az alábbiakat fejtette ki: a nyomozati iratok adataiból megállapítható, hogy a rendőrség az ügyben a Be. nyomozásra vonatkozó szabályai szerint járt el; tanúkat hallgatott ki, szembesítéseket végzett, szakértőt rendelt ki és felderítette a helyszínt. Az ügyészség elvégezte a nyomozásfelügyelet körében részére előírt feladatokat, több alkalommal részletes utasítást adott a rendőrségnek a nyomozást folytatásáról. E vonatkozásban a II. rendű alperes terhére sem mulasztás, sem egyéb jogellenes magatartás nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság csupán utalt arra, hogy a tényállás felderítésében mutatkozó esetleges jogellenes magatartás esetén is legfeljebb a nyomozást végző rendőrség felelőssége lenne megállapítható. Egyik alperesnek sem felróható, hogy a nyomozás alapján csak az egyik elkövető büntetőjogi felelősségét állapították meg, a másik tettes elhunyt, a harmadik személye pedig ismeretlen maradt.
- [20] Megalapozatlanul állította azt is a felperes, hogy az ismeretlenül maradt elkövetővel szemben a megszüntetés helyett fel kellett volna függeszteni a büntetőeljárást. A Be. nyomozás idején hatályos szabályai szerint a nyomozást a 190. § (1) bekezdés i) pontja alapján meg kell szüntetni, ha az elkövető kiléte nem volt megállapítható. A nyomozást akkor lehetett volna felfüggeszteni, ha a gyanúsított ismeretlen helyen tartózkodik és az eljárás a távollétében nem folytatható. Az ügyészség ezért jogszabálysértés nélkül szüntette meg a nyomozást. Az eljárást megszüntető határozattal szemben a felperes panasszal élt, amit jogerősen elbíráltak és elutasítottak, ezért az eljárást megszüntető döntés megalapozottságáról a felperes már a büntetőeljárás alatt meggyőződhetett. Ezért helytelenül hivatkozott arra: a nyomozást az ügyészség arra tekintettel szüntette meg, hogy a bűncselekmény elkövetését fedett nyomozóval szemben kellett volna megállapítani. Tévedését az okozhatta, hogy a Be. rossz időállapotát nézte.

- [21] Az alperesek terhére rótták a felperes azt is, hogy nem indítottak eljárást a bűncselekmény helyszínén jelen lévő, az elítélt érdekkörébe tartozó családtagok ellen, továbbá nem rendelték el ifj. V. M. vallomása alapján pótnyomozást, ezáltal megakadályozták az ismeretlen személy kilétének felderítését, büntetőjogi felelősségre vonását és vele szemben polgári jogi igény érvényesítését. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság utalt arra: a bíróságnak a büntetőeljárásban a tárgyalás előkészítése keretében a Be. 268. §-a szerint van lehetősége egyes eljárási cselekmények elvégzése iránt intézkedni, ami csupán lehetőség, de nem kötelezettség. A bíróság mérlegelésére van bízva, hogy a bizonyítási eljárás adatainak ismeretében, illetőleg annak eredményeit felhasználva szükséges-e további nyomozati cselekmények elvégzése, újabb büntetőeljárás indítása további személyekkel szemben. A Be. 6. §-a ténylegesen az ügyészség és a bíróság feladatává teszi a büntetőeljárás megindítását és lefolytatását azzal a megszorítással, hogy a büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja terhel. Ezen tényezők megítélése a büntetőeljárást lefolytató hatóság hatáskörébe tartozó döntés, azt a felperes szubjektív érzete nem befolyásolja.
- [22] A felperes nem bizonyította az alpereseknek a büntetőeljárásban kifejtett tevékenységének jogellenességét és felróhatóságát, ezért az elsőfokú bíróság szükségtelennek tartotta a bizonyítás lefolytatását a kártérítési felelősség további elemeire, az erre irányuló indítványt elutasította. A kártérítési felelősséget megalapozó elemek bármelyikének hiánya ugyanis a keresetet megalapozatlanná teszi.
- [23] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelő, okszerű értékelése, mérlegelése alapján helyesen állapította meg és erre alapított érdemi döntése, továbbá annak indokolása is megalapozott. A régi Pp. 3. § (4) bekezdése alapján, mint szükségtelent, helyesen mellőzte a felperes további bizonyítási indítványai teljesítését. Nem sértett jogszabályt akkor sem, amikor nem hozott az ügyben közbenső ítéletet, mert a régi Pp. 213. § (2) bekezdésében foglaltak alapján a bíróság - az erre irányuló kérelemtől függetlenül - saját megítélése, belátása szerint dönthet közbenső vagy részítélet meghozataláról; továbbá a kereset jogalapjának hiánya kizárja a közbenső ítélet hozatalát.
- [24] A bíróságnak elsődlegesen azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesek részéről megvalósult-e kárt okozó jogellenes és felróható magatartás. Az elsőfokú bíróság ebben a kérdésben a kereset ténybeli alapjaként megjelölt egyes alperesi magatartásokat külön-külön vizsgálva foglalt állást. Az ezzel kapcsolatban részletesen kifejtett indokai alapján megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felperes nem bizonyított az alperesek terhére kártérítési felelősségüket megalapozó jogellenes és felróható magatartást.
- [25] A másodfokú bíróság a nem vagyoni kártérítési követelés tekintetében az elsőfokú bíróság indokolását kiegészítve kiemelte: az ítélkezési gyakorlat szerint az ilyen jellegű igény jogalapja valamely személyiségi jog megsértése, ezáltal a kártérítés minden esetben a személyhez fűződő jogok megsértésének a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján nyugvó szankciós következménye (EBD 2014. P.2.). Tényállításaiból kitűnően a felperes nem vagyoni kárigényét a terhére elkövetett cselekmény miatt indult büntetőeljárásban az alperesek számos, általa jogsértőnek vélt cselekményére, mulasztására alapította, melyek folytán alapvető, a tisztességes eljáráshoz való jogai sérültek. A tisztességes eljáráshoz való jog azonban nem személyiségi jog, hanem eljárási alapjog, melynek megsértése személyhez fűződő jogot akkor sért, ha az többlethatásként meghatározott személy értékminőségének sérelmét is eredményezi. A felperes nem vagyoni

kárigényét kizárólag eljárásjogi alapjoga sérelmére alapította, személyiségi joga megsértésére nem hivatkozott, ezért az adott kárigénye az annak jogalapját képező személyiségi jogi sérelem hiányában alaptalan.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [26] A jogerős ítélettel szemben a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az első- és másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének történő helyt adást kérte. Megsértett jogszabályhelyként a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 3. § (4) bekezdését, 206. § (1) bekezdését és a 213. § (2) bekezdését, továbbá a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontját és a 349. § (1), (3) bekezdését és a Római Egyezmény 6. Cikkét jelölte meg.
- [27] A jogerős ítélet a régi Pp. 206. § (1) bekezdését azért sérti, mert okszerűtlen, iratellenes és ténybeli tévedéseket tartalmaz: az alperesek jogellenes és felróható magatartását bizonyította, mert az alperesek az eljárásban nem derítették fel a tényállást. Az ismeretlen személy kiléte megállapítható lett volna. A rendelkezésre álló adatokból valószínűsíthető, hogy a rendőrség ügynöke volt, ezért nem fedték fel a személyazonosságát, ennek hiányában a felperes nem tudta perelni a Magyar Államot. A vádlott maga vallotta, hogy az ismeretlennek állított személy vezette azt az autót, amellyel a bűncselekmény színhelyére mentek. A vádlott nyilvánvalóan nem utazott volna testvérével együtt egy ismeretlen személy által vezetett autóban. Mulasztott az I. rendű alperes, amikor ezt a valótlán kijelentést nem tárta fel. Ez a hamis tanúzást is megvalósíthatja, az alperesek mégsem intézkedtek. Mulasztottak azáltal is, hogy a nem rendelték el az ismeretlen személy körözését és a nyomozás felfüggesztését, továbbá nem intézkedtek a bizonyítási eszközök tárgyaláson való rendelkezésre állásáról.
- [28] Az alperesek nem teljesítették az ügyész utasításait, emiatt megghiúsították a bűncselekmény elkövetőjének felderítését. Ez a mulasztás hozzájárult ahhoz, hogy kártérítési igényét csak egy elítélt személlyel szemben tudta érvényesíteni. A II. rendű alperes azzal is mulasztott, hogy felügyeleti szervként nem felügyelte és ellenőrizte jobban a rendőrség munkáját, ennek következményeként a vád hiányos és megalapozatlan volt.
- [29] Az első- és másodfokú bíróság az alperes jogellenes magatartásának megítélésénél nem vette figyelembe: nem valósult meg a generális prevenció, mert a büntetőügyben hozott ítéletnek legfeljebb csak elvileg van visszatartó hatása, gyakorlatilag nincs; az enyhe büntetés miatt a bűnismétlés veszélye fokozottan fennáll.
- [30] Az eljáró bíróságok a bizonyítékokat nem a logikus gondolkodás szabályai szerint mérlegelték, az alperesek állításával szemben a

harmadik elkövető nem volt ismeretlen. Ez a súlyos iratellenesség önmagában is kétségesse teszi az ítélet megalapozottságát. Az eljárás bíróságok nem szerezték be a szükséges bizonyítékokat, - pl. átléptek a körözés és a nyomozás felfüggesztésének hiányán - így nem is tudták értékelni és mérlegelni a bizonyítékokat. A rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével nem valós tényállást állapítottak meg. Az alperesek büntetőeljárásban elkövetett sorozatos súlyos mulasztásai önmagukban is megalapozzák a kártérítési igényét. Az alpereseknek törvényi kötelezettsége lett volna a régi Pp. 152. § (1) és (2) bekezdésének eleget tenni, mert bizonyítékokat, színes felvételeket nyújtott be az elkövetőkről és meg is nevezte őket.

- [31] A jogerős ítélet a régi Pp. 3. § (4) bekezdését azért sérti, mert az eljárás bíróságok nem tett eleget több bizonyítási indítványának: nem rendeltek ki igazságügyi szakértőt egészségi állapotának vizsgálatára és nem szerezték be az általa konkrétan megjelölt bírósági határozatokat, figyelmen kívül hagyták az ismeretlen elkövetőről benyújtott fényképeket.
- [32] A másodfokú bíróság megsértette a régi Pp. 213. § (2) bekezdésében foglaltakat, mert nem tett eleget a részítélet meghozatalára irányuló indítványának.
- [33] A jogerős ítélet azért ütközik a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjába, mert keresetében hivatkozott személyiségi jogainak az alperesek általi megsértésére, ezért járt el a perben elsőfokon a Fővárosi Törvényszék. A régi Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdése pedig azért sérült, mert a felperes bizonyította az alperesek magatartásának jogellenességét, felróhatóságát, a kár bekövetkeztét és az okozati összefüggést is. Az első- és másodfokú eljárás - ugyanúgy, mint az alperesek kárt okozó magatartása - sértette a Római Egyezmény 6. Cikkét, a tisztességes eljárás követelményét.
- [34] Jogszabálysértő a jogerős ítélet amiatt is, mert a másodfokú tanács elnöke egy másik, öröklési perben elutasította a felperes keresetét; a másodfokú tanács egyik bírójának pedig egy másik ügyben olyan elsőfokú ítéletet hozott, amelyet a másodfokú bíróság hatályon kívül helyezett. Az eljárás másodfokú bírósága nem hozhatott vele szemben elfogulatlan ítéletet.
- [35] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. A felülvizsgálati kérelem - bár formálisan megjelölt jogszabálysértéseket - tartalmát tekintve hiányos: nem azt adta elő, hogy a jogerős ítélet mennyiben jogszabálysértő, hanem az első- és másodfokú eljárásban előadott perbeli nyilatkozatait ismételte meg. Tartalmát tekintve pedig azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság nem osztotta az álláspontját. A felperes személyiségi jogai nem sérültek az alapeljárásban. A felperes sérelmét a büntetőeljárásban állítása szerint szükséges intézkedések elmulasztásában látta. A tisztességes eljárás azonban nem pusztán egyes eljárási cselekmények vizsgálata, hanem "olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet megítélni. Magában foglalja a bírósággal

és az eljárással szemben megkövetelt tulajdonságokat és egyben biztosítja az alkotmányos eljárási garanciák teljesedését" (6/1998. (III.11.) AB határozat).

- [36] Alapvető tévedés a felperes részéről a személyhez fűződő jogai sérelmére hivatkozás. A bírói gyakorlat egységes abban, hogy az eljárási alapjogok nem személyiségi jogok; továbbá a polgári perben eljáró bíróság eljárási szabálysértése a fél személyhez fűződő joga megsértésének megállapítására csak akkor ad alapot, ha az eljárási szabálysértést a bíróság a fél személyiségének lényegét alkotó tulajdonsága miatt követte el. A felperes a perben nem állította, hogy az eljárásban sérelmezett eljárásokra, mulasztásokra kifejezetten a személyiségének lényegét alkotó tulajdonságok miatt került sor.
- [37] A felperes tévesen hivatkozott arra, hogy a jogerős ítélet nem vette figyelembe a személyiségi jogsértés jogcímén előterjesztett igényét. A másodfokú bíróság arra mutatott rá, hogy a felperes nem vagyoni kártérítés iránti követelése azért alaptalan, mert a tisztességes eljáráshoz való jog - amelynek sérelmét állította - nem minősül személyiségi jognak. A másodfokú bíróság tehát nem figyelmen kívül hagyta a felperesi érvelést, hanem nem értett egyet vele; jogi álláspontját pedig részletesen megindokolta.
- [38] A felperes a régi Ptk. 349. §-ában szabályozott feltételek fennállását nem bizonyította, ezért az eljárási bíróságok megalapozottan utasították el a keresetét. A kártérítési perek nem szolgálhatnak alapul a korábbi büntetőeljárásban hozott jogerős ítélet vagy akár az egyes eljárási cselekmények felülmérlegelésére. Nincs jelentősége ezért a felperesnek a büntetőeljárás jogszabálysértő voltát részletező előadásának.
- [39] Az eljárási bíróságok a bizonyítási eljárást a régi Pp. 206. § rendelkezéseinek megfelelően folytatták le: megalapozottan mellőzték a szükségtelen bizonyítási indítványokat és a bizonyítékok okszerű mérlegelésével állapították meg az ítélet alapjául szolgáló tényállást. A felperes a büntetőeljárásban látni vélt ellentmondások tisztázásának hiányát róta fel az első- és másodfokú bíróságnak annak ellenére, hogy a kártérítési per nem szolgálhat további jogorvoslati fórumként az alapperben született döntés ellen. A felperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy az első- és másodfokú bíróságnak kellett volna állást foglalnia a bűncselekmény további elkövetőjének kilétéről a becsatolt fényképfelvételek értékelésével, mert kizárólag büntetőbíróság foglalhat állást abban a kérdésben, hogy a terhelt elkövetett valamely bűncselekményt. A kártérítési perben eljáró bíróság csak azt vizsgálhatta, hogy az alapügyben a bíróság a büntetőeljárási szabályokat megtartotta-e. Alaptalanul kifogásolta a felperes a részítélet (helyesen közbenső ítélet) meghozatalának mellőzését is.
- [40] A felperes a másodfokú eljárásban nem terjesztett elő elfogultsági kifogást, ennek hiányában súlyosan méltánytalan az eljáró bírák elfogultságát állítani a felülvizsgálati kérelemben.
- [41] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős

ítélet hatályában fenntartását kérte. A felperes felülvizsgálati kérelmében megismételte az elsőfokú eljárásban és a fellebbezésben előterjesztett álláspontját, amelyet a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben már elbírált. Megállapította, - és ezt a per iratai maradéktalanul alátámasztják - hogy az elsőfokú bíróság nem sértett az érdemi döntésre kiható lényeges eljárási szabályt, a bizonyítási eljárást a per eldöntéséhez szükséges mértékben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg és az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló döntést hozott, amelyet megalapozottan indokolt.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [42] A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása előtt a Kúria az alábbiakra mutat rá: a felülvizsgálat nem az első- és másodfokú eljárás folytatása, nem harmadfokú eljárás, hanem szigorú rendelkezések által szabályozott rendkívüli perorvoslat.
- [43] A felülvizsgálati eljárás tárgya a régi Pp. 270. § (2) bekezdés alapján a jogerős határozatnak a felülvizsgálati kérelem keretei között történő felülbírálata. A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény (a továbbiakban: PK vélemény) 4. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem - mint az eljárást megindító és annak kereteit meghatározó rendkívüli jogorvoslati eszköz - jogi jelentősége egyebek között abban jelölhető meg, hogy a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt ok vagy okok keretei között bírálhatja felül. Ennek következtében eljárása során csak azon jogszabálysértés, vagy jogszabálysértések fennállását vizsgálhatja, amelyeket a fél felülvizsgálati kérelmében megjelölt.
- [44] A régi Pp. 272. § (2) bekezdése a felülvizsgálati kérelem tartalmi kellékeit akként határozza meg, hogy annak tartalmaznia kell: a támadott határozat megjelölését, a Kúria döntésére irányuló határozott kérelmet, a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölését, továbbá a jogorvoslati kérelem indokolásának ismertetését.
- [45] A PK vélemény 3. pontja szerint a felülvizsgálati kérelem központi eleme a megsértett jogszabályhely megjelölése és a jogszabálysértés körülírása. Az előbbivel szemben az a követelmény érvényesül, hogy a fél a felülvizsgálati kérelemben pontosan jelölje meg a jogforrást és azon belül azt a konkrét jogszabályhelyet, amelynek megsértésére hivatkozik. A jogszabálysértés tartalmi körülírása keretében pedig a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő félnek szöveges formában is meg kell fogalmaznia a jogerős ítélet általa sérelmezett és a rendkívüli perorvoslatot megalapozó fogyatékoságát, amellyel kapcsolatosan részletesen ki kell fejtenie jogi álláspontját.
- [46] Ha a fél felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletet több okból is támadja; vagyis több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásnak rendelkeznie kell a régi Pp.

272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelményekkel (PK vélemény 6. pont). A felülvizsgálati kérelem előterjesztőjének tehát valamennyi, a jogerős ítélet jogszabálysértő voltára történő hivatkozása esetében konkrétan meg kell jelölnie az álláspontja szerint megsértett jogszabályhelyet, szövegesen elő kell adnia a jogszabálysértést és a jogszabálysértésre valóhivatkozás indokait. Érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatóak, amelyek esetében a régi Pp. 272. § (2) bekezdésében meghatározott tartalmi követelmények maradéktalanul teljesültek (BH 2015.307.).

- [47] A felperes felülvizsgálati kérelmében megsértett jogszabályhely megjelölése nélkül állította a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát az eljárás másodfokú bíróság tanácselnökének és bírójának elfogultsága miatt. A bírák kizárásának a régi Pp. 16. § (4) bekezdésében foglalt szabályai szerint a kizárási okot a fél az eljárás bármely szakában bejelentheti, de a bíró elfogultságára alapított, a régi Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontja alá tartozó okot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha nyomban valószínűsíti: a bejelentés alapjául szolgáló tényről csak a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást és a tudomásszerzés után az okot nyomban bejelenti.
- [48] A felperes a másodfokú eljárásban nem terjesztett elő kizárás iránti kérelmet, azt a felülvizsgálati eljárásban nem pótolhatja és a felülvizsgálati kérelemben bejelentett elfogultsági kifogás nem alapozhatja meg a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát. A Kúria ezért érdemben nem vizsgálta a felperesnek ezt az állítását.
- [49] A felperes a jogszabálysértés körülírása nélkül állította a Római Egyezmény 6. Cikkének megsértését. A felülvizsgálati kérelem ebben a részében sem felel meg a régi Pp. 272. § (2) bekezdés rendelkezéseinek, ezért annak érdemi vizsgálatát a Kúria mellőzte.
- [50] A Kúria a jogerős ítéletet a régi Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.
- [51] A felülvizsgálati kérelem érdemben elbírálható része megalapozatlan.
- [52] A felperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát anyagi és eljárási szabálysértésekre alapította. A Kúria elsődlegesen azt vizsgálta: történtek-e eljárási szabálysértések; ha igen, azok az ügy érdemi elbírálására kihatással voltak-e.
- [53] A felperes megalapozatlanul állította felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 206. § (1) bekezdés megsértését.
- [54] A régi Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata csak jogszabálysértésre hivatkozással kérhető. Jogszabálysértésnek tekinthető a megalapozatlan ítélet meghozatala is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás felderítetlen maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmaz. Következetes a Kúria ítélkezési gyakorlata abban, hogy a mérlegelési szabadság a felülvizsgálati eljárásban korlátozott: a Kúria a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megváltoztatására csak kivételesen, abban az esetben jogosult, ha a

felülvizsgálni kért jogerős határozat iratellenes, vagy kirívóan okszerűtlen, logikátlan, ellentmondásos megállapításokat tartalmaz (EBH 2006.1526; BH 1996.373.). Nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna; kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH 2013.119. II.).

- [55] Az eljárás bíróságok a bizonyítékok együttes, okszerű, iratszerű és logikus, a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelő mérlegelésével állapították meg: a felperes nem bizonyította azt az állítását, hogy a büntető eljárásban az alperesek jogellenes magatartása, kirívóan súlyos jogalkalmazási és jogértelmezési tévedése miatt nem derült ki a harmadik elkövető személye. Az a tény, hogy a felperes az eljárás nyomozó hatóságoktól eltérő jelentőséget tulajdonított a gyanúsított vallomásának és további nyomozati cselekmények elvégzését tartotta volna indokoltnak, nem eredményezi azt, hogy a Kúria a bizonyítékokból csak egyfajta, a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre juthatna és a bizonyítékokat felülmérlegelhetné. Különösen nem alapozza meg az alperesek jogellenes magatartását az, hogy a felperes alacsonynak tekintette a kiszabott büntetést mértékét. A kártérítési per nem szolgálhat alapul a büntetőeljárásban hozott ítélet felülmérlegelésére.
- [56] Az eljárás bíróságok a régi Pp. 3. § (4) bekezdés megsértése nélkül mellőzték a felperes bekövetkezett kárának és az ismeretlen elkövető személyének tisztázására előterjesztett bizonyítási indítványait. Jogszabálysértés nélkül fejtették ki azt, hogy a Ptk. 339. § (1) bekezdésben rögzített feltételek konjunktívak: bármelyik hiánya kizárja a kártérítést. Az alperesek jogellenes magatartásának, mint a kártérítés egyik feltételének hiánya így kizárja a kártérítés megállapíthatóságát, ezért a további feltételek fennállásának bizonyítása szükségtelen. A kártérítési per nem használható a büntető eljárásban ismeretlenül maradt elkövető személyének tisztázása érdekében a nyomozati eljárásban elmaradt bizonyítás pótlására sem.
- [57] A felperes megalapozatlanul állította felülvizsgálati kérelmében a régi Pp. 213. § (2) bekezdés megsértését is. A másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül fejtette ki: a kereset jogalapjának hiánya kizárja a közbenső ítélet hozatalát. Részítélet hozatalának lehetősége pedig fel sem merült, mert nem voltak a kereseti kérelemnek önálló elbírálást igénylő részei.
- [58] A jogerős ítélet nem sérti az anyagi jogi szabályokat sem. Nem vitás, hogy a felperes keresetében a régi Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontjára hivatkozással személyhez fűződő jogainak megsértése miatt igényelt nem vagyoni kártérítést. Követelését azonban az alperesek olyan mulasztására alapozta, amelyek a másodfokú bíróság következetes bírói gyakorlattal egyező álláspontja szerint nem minősülnek személyhez fűződő jogok megsértésének. A nem vagyoni kártérítés pedig a személyiségi jogsértéshez kapcsolódik. Jogszabálysértés nélkül állapította meg ezért a másodfokú bíróság, hogy a felperesnek személyiségi jogsértés hiányában nem vagyoni kárigénye sem merülhet fel.

- [59] A felperes a régi Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésének megsértését kizárólag a bizonyítékok eltérő mérlegelésére alapította: bizonyította a bírósági és ügyészségi jogkörben okozott kár megtérítésének általános és különös feltételeit. A Kúria korábban [ítélet 55. pontja] kifejtett álláspontja szerint az eljáró bíróságok a bizonyítékokat a régi Pp. 206. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően mérlegelték, erre hivatkozással nem állapítható meg az anyagi jogi jogszabályok megsértése sem.
- [60] A kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet nem sértette a felülvizsgálati kérelemben megjelölt eljárási és anyagi jogszabályokat, ezért azt a régi Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [61] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás tartása nélkül bírálta el.
- [62] A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése, a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.
- [63] Az alperesek nem kérték a felülvizsgálati eljárásban felmerült költségeik megtérítését, ezért a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 79. § (1) bekezdése alapján a Kúriának ebben a kérdésben nem kellett határoznia.

Budapest, 2020. szeptember 1.

dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. a tanács elnöke, Nyíróné dr. Kiss Ildikó s.k. előadó bíró, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelével: